

Diskussionsoplæg til virtuelt parlamentarikermøde den 6. november

Danmark, Grønland og Færøerne skal fortsat være med til at præge udviklingen i Arktis. Vi skal være med til at sætte retning for udviklingen i samarbejde med de andre arktiske lande og aktører. Det vil vi gøre med en samlet og langsigtet strategi for, hvor og hvordan Kongeriget skal lægge kræfterne i det regionale og internationale arktiske samarbejde. En vision for, hvordan vi ønsker, Arktis skal udvikle sig på længere sigt.

FN's 2030-dagsorden og de 17 Verdensmål for bæredygtig udvikling sætter en fælles global vision og ambition for en bæredygtig fremtid. Målene ligger i høj grad på linje med prioriteter, værdier og målsætninger, som Kongeriget har arbejdet for i mange år i det internationale arktiske samarbejde. Derfor er Verdensmålene også en naturlig referenceramme og uadskillelig dimension i Kongerigets nye arktiske strategi.

Kongerigets nuværende arktiske strategi udløber ved udgangen af 2020. Regeringerne i Grønland, Færøerne og Danmark har tilrettelagt en proces for bred inddragelse af offentlighed og relevante nøgleaktører for at skabe debat og få inspiration til strategiens indhold. En lang række aktiviteter er blevet gennemført med civilsamfund, eksperter og parlamentarikere. Det planlagte stormøde for parlamentarikere den 28.-30. marts i Ilulissat måtte, grundet COVID-19, erstattes med et fælles webbaseret møde den 17. juni.

Det virtuelle parlamentarikermøde den 6. november følger op på parlamentarikermødet af juni måned og giver anledning til at drøfte de overvejelser, som de seneste måneders arbejde med strategien har affødt. Formålet med mødet for parlamentarikere i de tre rigsdele er at understøtte dialogen om Arktis i rigsfællesskabet, fortsætte den konstruktive debat om Kongerigets arktiske strategi for 2021-2030, samt bidrage med input og konkrete forslag til strategien. På de efterfølgende sider findes et diskussionsoplæg, hvori prioriteter og overvejelser i forhold til seks overordnede visioner er adresseret.

Et Arktis i hastig forandring

Arktis er i hastig forandring. Med voksende geopolitisk interesse er klodens nordligste del på mange måder blevet et midtpunkt. Der er flere årsager til forandringerne: klimatiske, økonomiske og politiske. Globale tendenser påvirker Arktis, ligesom forandringerne i Arktis påvirker hele kloden og de borgere, der kalder Arktis hjem.

Klimaændringerne i Arktis sker med voldsom fart. Dette vil blandt andet få store konsekvenser for biodiversiteten i Arktis. Selvom Arktis er et af jordens mest uberørte områder, vil havet i stigende grad blive påvirket af klimaændringer og menneskelige aktiviteter. Grundlaget for levevis i Arktis er i høj grad naturen og dens ressourcer. Det er derfor afgørende at sikre en udvikling, hvor bæredygtighed og god natur- og miljøadfærd er centrale omdrejningspunkter. Når isen smelter, åbner det også op for muligheder og udfordringer. Nye **økonomiske muligheder** opstår. Øget adgang til globalt efterspurgt naturressourcer. I takt med, at adgangen til og interessen for Arktis øges, opstår der muligheder for nye maritime ruter og stigende turisme. Men de nye muligheder stiller også nye krav. Til **infrastruktur, regulering og beredskab**. Til omstillingsevne og tilpasning.

At Arktis udgør et enormt men særdeles tyndtbefolkede område er en udfordring i sig selv. Arktis er præget af store forskelle, men også med fælles udfordringer og muligheder. Som andre steder på kloden øges **mobiliteten** i Arktis. Vandringer over grænser mellem lande, men også regionalt og nationalt. Samtidig skaber det også nye muligheder for den enkelte. I udviklingen af nye løsningsmodeller for modstandsdygtighed og tilpasning er det vigtigt, at udviklingen i Arktis sker til gavn for og med **respekt for mennesker, natur og miljø**.

Flere aktører kommer på banen og udviser en stigende **geostrategisk interesse** i regionen. Dette omfatter også arktiske og ikke-arktiske aktører. Risikoen for, at uenigheder, konflikter og modsatrettede interesser kan komme i spil, er stigende. Det stiller større krav til, at de arktiske lande sætter retningen for udviklingen i regionen. Alle arktiske stater udtrykker opbakning til målsætningen om **lavspænding** i Arktis, som dog samtidig er under pres i takt med den øgede geostrategiske interesse for regionen. Det kan derfor blive sværere at fastholde et konstruktivt samarbejde om Arktis. Det er vigtigt, at de traditionelle sikkerhedsgarantier er på plads - også i Arktis. USA er Kongerigetets nærmeste allierede og udgør sammen med NATO-medlemskabet fundamentet for vores sikkerhed. Samtidig må de arktiske lande stå sammen om at forebygge uforudsete hændelser og være i stand til at håndtere dem, hvis de alligevel skulle opstå. Befolkningerne i Arktis har krav på at leve i fred og sikkerhed.

Over for komplekse udfordringer og nye muligheder kan den **teknologiske udvikling** bidrage med en vifte af løsninger. Teknologien kan binde Arktis sammen og samtidig bidrage til at integrere regionen i den internationale økonomi og de globale værdikæder samt forbedre levevilkårene for befolkningerne på tværs af Arktis. Med ny teknologi kommer dog også nye risici, herunder risikoen for cyberangreb. Med stigende aktivitet i Arktis øges behovet tilsvarende for adgang til stabile og rene energi-ressourcer. Arktis er i sig selv rig på **vedvarende energiressourcer**, men de store afstande gør det ofte svært at udnytte dem på en omkostningseffektiv måde. Det øger behovet for intelligent omstilling til vedvarende energiproduktion og -forsyning, samt energi-effektive løsninger til lands, til vands og i luften.

Vision 1: Et fredeligt og sikkert Arktis

Verdensmål #16 om fred, retfærdighed og stærke institutioner

SDG: Fred og sikkerhed er en forudsætning for at skabe konkrete resultater til gavn for indbyggerne i Arktis. Fred og sikkerhed er en central del af verdensmålene. Det gælder først og fremmest Mål 16 om fred, retfærdighed og stærke institutioner, som står centralt for Kongerigets engagement i Arktis.

I en tid med fornyet geostrategisk fokus på Arktis er vores mål til stadighed at arbejde for at sikre lavspænding og stabilitet i regionen. Dette kræver vores aktive tilstedeværelse i Arktis. Både gennem arbejdet i internationale fora hvor både det regionale arbejde mellem de arktiske stater samt det internationale arbejde forvaltes inden for folkeretlige rammer. Og gennem en øget fysisk tilstedeværelse. Relationen mellem de arktiske stater er baseret på mangeårigt, tillidskabende samarbejde. Alle arktiske aktører er ansvarlige for at bidrage til en stabil og fredelig region. Kongeriget arbejder for en tillidsbaseret relation og godt naboskab i Arktis bl.a. ved at styrke fælles aktiviteter som EPPR-arbejdsgruppen (Emergency Prevention, Preparedness and Response), der arbejder med at forebygge og håndtere effekterne af klimaforandringer og miljømæssige nødsituationer, og Ice Charting Working Group (ICWG), til fremme for sikkerheden ved maritime operationer og sejlads i isdækkede farvande.

Vi skal følge den sikkerhedspolitiske udvikling i Arktis meget tæt. Den øgede interesse i klodens nordligste område, også fra ikke-arktiske stater, nødvendiggør, at det forsvars- og sikkerhedspolitiske fokus på Arktis styrkes. USA er Kongerigets nærmeste allierede og udgør sammen med NATO-medlemskabet fundamentet for vores sikkerhed. Det gælder også i Arktis. Vi skal til stadighed hævde vores suverænitet og evne at overvåge, øve og operere i det arktiske område.

Hvordan kan Kongeriget med den øgede geopolitiske interesse søge at begrænse at stormagtsrivalisering får negative konsekvenser for Arktis? Hvordan tilpasser vi os den nye geopolitiske interesse, og kan vi skabe konstruktive tiltag i regionen, med fokus på målsætningen om lavspænding og stabilitet?

Vision 2: Et tillidsfuldt regionalt og internationalt samarbejde

Verdensmål #17 om partnerskaber for handling

SDG: Gennem internationale og regionale partnerskaber baseret på stærkt engagement og samarbejde fremmer vi bedst Kongerigets interesser - Mål 17.

Udfordringerne i Arktis spænder bredt fra klimatiske konsekvenser for det arktiske havmiljø og intensiveret forskning i Arktis til sikring af søfart og bæredygtig økonomisk udvikling i regionen. Alle er de internationale, grænseoverskridende udfordringer som kun lader sig løse gennem fælles, transnationale initiativer og organisationer. For Færøerne, Grønland og Danmark er det nødvendigt at kunne agere i et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejds-klima bi- som multilateralt både regionalt og internationalt for at kunne skabe fundamentet for den bedste udvikling og fremme vores fælles interesser i Arktis.

Det er afgørende for vores arbejde i Arktis, at vi kan samarbejde med alle relevante aktører. Fra det værdibaserede samarbejde over interessefællesskabet til det mere praktiske ad hoc baserede samarbejde. Grønland, Færøerne og Danmark samarbejder med de aktører, der bidrager positivt til forholdene i Arktis bl.a. gennem en række organisationer:

- Arktisk Råd
- Nordisk Råd
- EU
- FN (IMO, IHO, CLCS)
- NATO

Målet er gennem et tillidsfuldt regional og internationalt samarbejde at sikre vores visioner for et fredeligt, bæredygtigt Arktis. Det handler om at stå stærkt i en række fora sammen med andre aktører, der også kan bidrage til en positiv udvikling i Arktis. Dette gør sig gældende i Arktis Råd, i samarbejdet med vore nordiske naboer, i det europæiske engagement i Arktis lige så vel som i inddragelsen af ikke-arktiske aktører i dialogen om udvikling i regionen.

Hvordan fremmer vi bedst samarbejde og alliancer til fordel for Kongerigets visioner i Arktis? Hvilke aktører bør have højest prioritet?

Vision 3: Mennesker i centrum

Verdensmål #3 om sundhed og trivsel, #4 om kvalitetsuddannelse, #5 om ligestilling mellem kønnene, #10 om mindre ulighed

SDG: Udviklingen i Arktis skal først og fremmest ske til gavn og med respekt for de mennesker, der bor i regionen. Danmark, Grønland og Færøerne vil især fokusere på; Mål 3 vedr. sundhed og trivsel; Mål 4 (kvalitetsuddannelse) om lige adgang til kvalitetsuddannelse; Mål 5 om ligestilling mellem kønnene, og Mål 10 (mindre ulighed) med fokus på styrket social, økonomisk og politisk inddragelse.

Udviklingen i Arktis skal ske sammen med og til gavn for oprindelige folk, og dem der er bosat i regionen. Udviklingen fordrer fokus på de arktiske befolknings levevilkår. Det gør sig ikke mindst gældende ift. sundheds- og trivselsområdet, adgang til kvalitetsuddannelse, arbejdspladser og udvikling af mindre lokale samfund.

Færøerne, Grønland og Danmark vil arbejde for, at indbyggerne i Arktis er hovedaktører i udviklingen i Arktis og, at oprindelige folks erfaring og lokal viden inddrages i beslutningsprocesser.

Kvalitetsuddannelse er en forudsætning for at kunne agere i en stadig mere kompleks virkelighed. Vi skal løfte niveauet for uddannelse, sundhed og udvikling af en bæredygtig økonomisk vækst i samfundene sammen med de arktiske folk. Fremtidens arktiske samfund, skal være attraktive for at fastholde ressourcestærke kræfter også efter endt uddannelse og arbejde andetsteds.

De enorme geografiske afstande udgør en rammebetingelse i Arktis. Afstandene er en udfordring i sig selv. Noget, men ikke alt, kan imødegås ved hjælp af teknologi og den virtuelle dimension af det moderne liv. Danmark, Grønland og Færøerne skal derfor arbejde for at konnektiviteten optimeres og integreres i de arktiske samfunds hverdag.

Hvordan klæder vi de unge og kommende generationer bedst muligt på til at være aktive deltagere i udviklingen i Arktis, til at forme udviklingen og håndtere fremtidens udfordringer samtidig med, at vi sikrer, at traditionel kultur og levevis bevares?

Vision 4: Beskyttelse af natur, miljø og klima

Verdensmål #7 om bæredygtig energi, #11 om bæredygtige byer og lokalsamfund, #13 om klimainsats, #14 om livet i havet, #15 om livet på land

SDG: Udviklingen i Arktis skal ske med respekt for og i samspil med miljø, natur og klima. FN's verdensmål og de kommende globale naturmål skal danne rammen for udviklingen i Arktis. Danmark, Grønland og Færøerne vil især fokusere på: Mål 14 (livet på havet) med fokus på at bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og deres ressourcer; og Mål 15 (livet på land) om at beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land, og indsats mod tab af biodiversitet og Mål 13 (klima-indsats) om hurtig indsats for at bekæmpe klimaforandringerne og dens konsekvenser. Mål 12 (bæredygtig produktion og forbrug) om håndtering af kemikalier og affald. Mål 7 (bæredygtig energi) om at sikre alle adgang til pålidelig, bæredygtig og moderne energi til en overkommelig pris; og Mål 11 (bæredygtige byer og lokal samfund) om at gøre byer, lokalsamfund og bosættelser inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige er også vigtige.

Naturen er under pres. Vi har lige nu en global biodiversitetskrise, som i høj grad også udspilles i Arktis. Tilmed stiger temperaturen voldsommere i Arktis end noget andet sted på jorden. Regionens omtrent fire millioner indbyggere mærker de direkte konsekvenser heraf, og globalt vil effekterne ligeledes sætte deres tydelige præg gennem havniveaustigninger, ændrede vejr- og temperaturforhold og afledte konsekvenser for flora og fauna.

De arktiske samfund står midt i en udvikling, som vi uundgåeligt må tilpasse os. Det er ikke ens betydende med, at vi ikke kan og skal agere proaktivt på området. Danmark, Færøerne og Grønland vil styrke monitoreringen af klimaforandringernes udfordringer og arbejde for at mindske dets konsekvenser i Arktis. Det vil vi bl.a. gøre ved at sikre den bedst mulige forskningskapacitet, således at vi øger vores viden og data om ændringerne i Arktis. Hermed kan vi målrettet øge indsatsen for at bremse klima- og biodiversitetskrisen. Vi vil arbejde for en styrket regulering af den globale forurening og stræbe efter implementering og overholdelse af internationale miljøstandarder i Arktis. Vi vil fortsætte omstillingen til grøn energi og dele erfaringerne med øvrige arktiske samfund. Klimaændringerne åbner samtidig op for nye muligheder. Vi må sikre bæredygtig udnyttelse og ansvarlig produktion.

Grønland, Færøerne og Danmark vil fortsat spille en aktiv rolle i det internationale samarbejde på klima og miljøområdet. Vi vil engagere os aktivt i at koordinere med øvrige arktiske stater.

Hvordan monitorerer og bremser vi den klimakrise, vi står midt i, samtidig med at vi udnytter udviklingen til gavn for de lokale arktiske samfund? Hvordan rækker vi bedst muligt ud til andre relevante aktører for at sikre, at øget aktivitet i Arktis ikke sætter miljøet under yderligere pres?

Vision 5: Bæredygtig økonomisk udvikling

Verdensmål #8 om anstændige jobs og økonomisk vækst, #9 om industri, innovation og infrastruktur, #12 om ansvarligt forbrug og produktion, #14 om livet i havet

SDG: Danmark, Grønland og Færøerne vil lægge vægt på Mål 8 (anstændige jobs) med fokus på vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst; Mål 9 (innovation, industri og infrastruktur) om infrastruktur, inklusiv og bæredygtig industrialisering og understøttelse af innovation; og Mål 12 (bæredygtig forbrug og produktion). Mål 14 (livet på havet) med fokus på at bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og deres ressourcer er også vigtig.

Bæredygtig udvikling er en hjørnesteen i Kongerigets arktiske strategi. Centralt står **den økonomiske udvikling**, da denne har potentiale til at understøtte strategiens øvrige visioner. Derfor vil Færøerne, Danmark og Grønland arbejde for at sikre bedre rammer for investering, innovation og entreprenørskab i Arktis. Vi vil understøtte etablering og udvikling af nye virksomheder, der med innovative ideer og initiativer kan være med til at realisere det økonomiske udviklingspotentiale i Arktis i de kommende årtier.

Arktis er præget af store forekomster af levende og ikke-levende naturressourcer. **Fiskeri** er og vil fortsat være en nøgleindustri i Arktis. Klimaændringerne har konsekvenser også for fiskeriområdet. Danmark, Færøerne og Grønland vil arbejde for at styrke internationalt samarbejde om videnskabeligt baseret forvaltning af fælles fiskebestande og fiskeri i internationale farvande. Vi vil arbejde internationalt for de arktiske folks ret til en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer.

Råstofområdet er under udvikling og tilgængeligheden til visse råstoffer, der er efterspurgt på de internationale markeder, ventes øget i de kommende år. Også her vil udnyttelse i respekt for det sårbare arktiske miljø være centralt.

Ikke kun naturen, men også økonomien kan være sårbar i Arktis. Diversificering af økonomien er derfor nødvendig, hvis der skal sikres en mere robust økonomi.

Hvordan sikres diversificering af økonomien i Arktis i respekt for natur og mennesker? Hvordan sikres de nødvendige kompetencer lokalt til fremtidens jobs i Arktis? Hvad skal der til for at øge investeringer i den økonomiske udvikling i Arktis?

Vision 6: Vi ønsker øget viden og forskning om Arktis

Verdensmål #9 om industri, innovation og infrastruktur, #14 om livet i havet

SDG: Danmark, Grønland og Færøerne vil lægge vægt på indsatsen inden for Mål 9 (industri, innovation og infrastruktur) med fokus på at fremme investeringer i forskning, videnskabelig innovation og teknologisk kapacitet samt Mål 14, hvor FN's tiår for havforskning påbegyndes.

Vores arbejde for udviklingen i Arktis skal være drevet af vidensbaseret dialog og forskning om Arktis.

Forskningen og dataindsamlingen i Arktis, ikke mindst om klimaændringer skal komme den globale forskningsverden til gode. Det vil medvirke til et stadig mere oplyst grundlag for vigtige politiske forhandlinger og beslutninger. Forskning, der bidrager med afgørende viden, og som indgår i arktiske beslutningsprocesser, er med til at forbedre livet for os, som bor i Arktis. Datatilgængelighed og vidensdeling på tværs af Arktis kan bidrage til dette. Barrierer mellem landene skal søges nedbrudt, og vi vil fortsætte samarbejdet med de arktiske lande, men også med ikke-arktiske aktører, der har væsentlige forskningsaktiviteter i Arktis.

Nye teknologier, satellitter og droner leverer værdifulde bidrag til viden om de processer, som påvirker udviklingen i Arktis. Den geografiske udformning af Arktis, de klimatiske forhold og den svære fremkommelighed gør satellitdata særligt egnet. Nybrud i forskning er i stigende grad afhængig af adgang til avanceret udstyr og forskningsinfrastruktur. Vi vil arbejde for en prioritering af arktisk forskning i udmøntningen af forskningsmidler fra bl.a. EU.

Hvordan understøttes forskningen bedst i Arktis? Hvordan sikres at forsknings samarbejdet forankres i de lokale samfund? Hvordan sikres vidensdeling på tværs af Arktis?